

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

เรื่อง เสนาะเสียงร้อยกรอง (๒)

ครูผู้สอน

ครูวิชุดา

กลิ่นจงกล

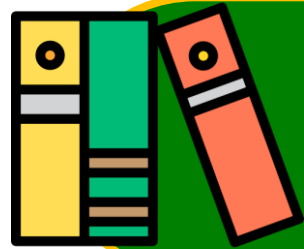
ครูธีรสุด

ฉำทรัพย์

เสนาะเสียงร้อยกรอง (๒)

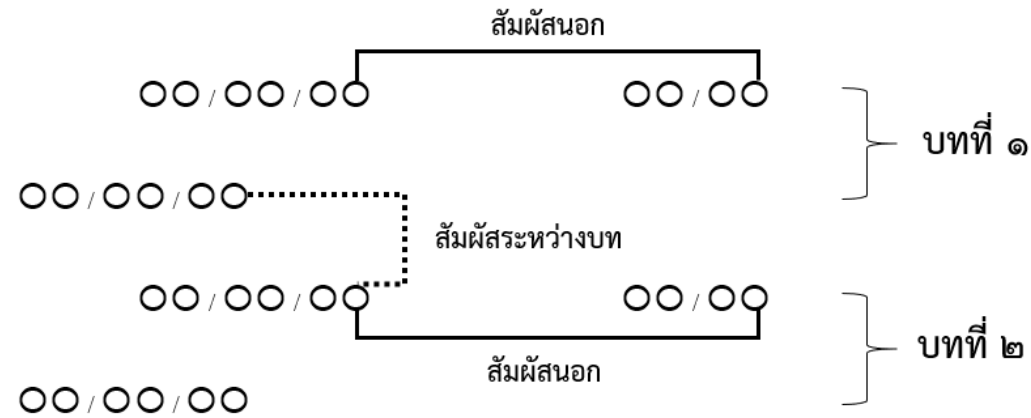

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกวิธีการอ่านออกเสียงภาพย์ฉับ ๑๖
๒. อ่านออกเสียงภาพย์ฉับ ๑๖
๓. เห็นคุณค่าของการอ่านทำนองเสนาะประเภทภาพย์ฉับ ๑๖

พินิจข้อความต่อไปนี้

เห็นกว้าง / ย่างเยื้อง / ขำเลื่องเดิน
พระแสง / สำออง / ข้างเคียง
เขาสูง / ผุ่งหงส์ / ลงเรียง
สำเนียง / นำฟัง / วังเวง

เหมือนอย่าง / นางเชิญ
เรีงร้อง / ก้องเสียง

(ภาพย์พระไชยสุริยา ของ สุนทรภู่)

ชวนชม ชวนฟัง

ให้นักเรียนฟังวีดิทัศน์การอ่านทำนองเสนาะ
ภาพย์ฉบบัง ๑๖ ให้นักเรียนฟัง และสังเกต
การแบ่งวรรคตอน การออกเสียง ครูตั้งคำถามว่า
ภาพย์ฉบบัง ๑๖ มีวิธีการอ่านออกเสียงอย่างไร

ภาพยนตร์พระไชยสุริยา

(การอ่านออกเสียงภาพยนตร์ฉบับ ๑๖)

ภาพย้งบั้ง ๑๖

บทหนึ่ง ๑๖ คำ มี ๓ วรรค อาจเรียกว่า วรรคสดับ วรรครับ วรรคส่ง ก็ได้ มีจำนวนคำวรรคละ ๖-๔-๖ คำ แบ่งเป็น

- วรรคแรก (วรรคสดับ) มี ๖ คำ
- วรรคที่สอง (วรรครับ) มี ๔ คำ
- วรรคที่สาม (วรรคส่ง) มี ๖ คำ

ภาพย้งบ้ง ๑๖

ภาพย้งบ้ง ๑๖ มีล้บผ้สบ้งค้บ ด้งน้

๑. ล้บผ้สนอภ หรอล้บผ้สระหว่างวรรค คอ ค่ำลุดท่ำยของวรรคหน้่ง (วรรคสด้บ) ล้บผ้สกับค่ำลุดท่ำยของวรรคสอง (วรรคร้บ)

ภาพย้งบ้ง ๑๖

ภาพย้งบ้ง ๑๖ มีล้บผ้สบ้งค้บ ด้งน้

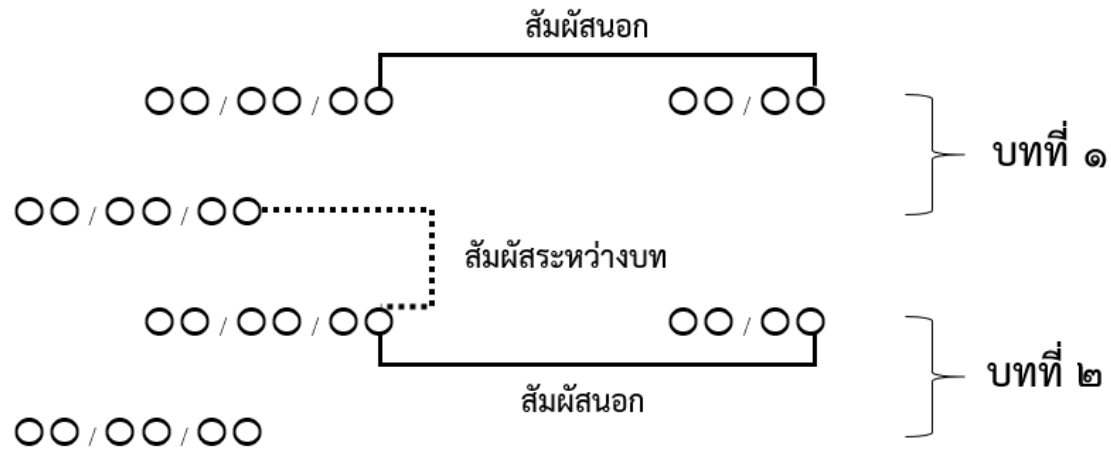
๒. ล้บผ้สระหว่างบท ค้บ ค้บส้บดท้บยของวระรคส้บม
(วระรคส้ง) เป็นค้บส้งล้บผ้ส ไปล้บผ้สกับค้บส้บดท้บย
ของวระรคท้ง (วระรคสด้บ)

ภาพย์ฉบัง ๑๖

ภาพย์ฉบัง ๑๖ แบ่งจ้งหวะวรรคแรกและวรรคท้าย
นียมอ่านแยกเป็น ๓ ช่วง ช่วงละ ๒ คำ (๒/๒/๒) ส่วน
วรรคกลาง แบ่งจ้งหวะเป็น ๒ ช่วง ช่วงละ ๒ คำ
(๒/๒)

ผังภาพย้งบ้ง ๑๒

ตัวอย่าง ลักษณะคำประพันธ์และการแบ่งจังหวะภาพย้งบ้ง ๑๒

เห็นกวาง / ย่างเยื้อง / ชำเลื่องเดิน
พระแสง / สำอาง / ช้างเคียง
เขาสูง / ผุงหงส์ / ลงเรียง
สำเนียง / นำฟัง / ว่างเวง

เหมือนนอย่าง / นางเชิญ
เริ่งร้อง / ก้องเสียง

(ภาพย้งพระไชยสุรียา ของ สุนทรภู่)

ภาพย์ฉบั้ง ๑๖

ภาพย์หนึ่ง / ฟิงดู / จำนวน

สามวรรค / .....

วรรคต้น / ..... / หกคำ

วรรคกลาง / มีสี่ / .....

ครบสิบ / หกจำ

..... / ฉบั้ง / บอกไป

วรรคท้าย

หนึ่งบท

สี่ช้วน

ชี้นำ

(ฉัณร์ชัย อธิเกียรติ)

กิจกรรม

ครูให้นักเรียนฝึกอ่านออกเสียงบทร้อยกรองกาพย์ฉบัง
๑๖ ดังนี้

๑.๑ อ่านพร้อมกันทั้งห้อง

๑.๒ แบ่งกลุ่ม ๒ กลุ่มใหญ่ อ่านสลับกัน

๑.๓ แบ่งเป็นแถวสลับกันอ่าน (มีต่อ)

กิจกรรม (ต่อ)

ครูให้นักเรียนเลือกภาพยนตร์ฉบบัง ๑๖
ที่ประทับใจ จำนวน ๓ บท จากนั้นฝึกอ่าน
และอ่านให้ครูฟัง (นอกเวลาเรียน)

ใบความรู้ หลักการอ่านกาพย์ฉบั้ง ๑๖

ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง หลักการอ่านกาพย์ฉบั้ง ๑๖
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง บทฝึกอ่านกับเรื่องเล่า
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง เสนาะเสียงร้อยกรอง (๒)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

กาพย์ฉบั้งเป็นคำประพันธ์ชนิดหนึ่ง มีลักษณะคำประพันธ์ ดังนี้

๑. บท บทหนึ่ง ๑๖ คำ มี ๓ วรรค อาจเรียกว่า วรรคสลับ วรรครับ วรรคส่ง ก็ได้ มีจำนวนคำวรรคละ ๖-๔-๖ คำ แบ่งเป็น

- วรรคแรก (วรรคสลับ) มี ๖ คำ
- วรรคที่สอง (วรรครับ) มี ๔ คำ
- วรรคที่สาม (วรรคส่ง) มี ๖ คำ

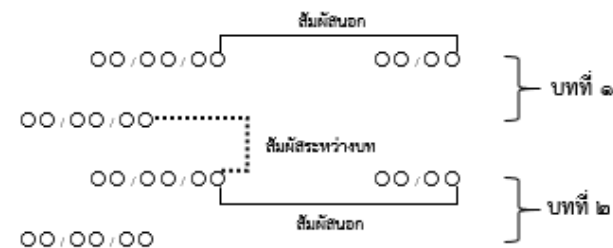
รวมทั้งหมด ๑๖ คำ จึงเรียกฉบั้ง ๑๖

๒. สัมผัส การพ้อง ๑๖ มีสัมผัสบังคับ ดังนี้

๑. สัมผัสนอก หรือสัมผัสระหว่างวรรค คือ คำสุดท้ายของวรรคหนึ่ง (วรรคสลับ) สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคสอง (วรรครับ)
๒. สัมผัสระหว่างบท คือ คำสุดท้ายของวรรคสาม (วรรคส่ง) เป็นคำส่งสัมผัส ไปสัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคหนึ่ง (วรรคสลับ)

กาพย์ฉบั้ง ๑๖ แบ่งจังหวะวรรคแรกและวรรคท้าย นิยมอ่านแยกเป็น ๓ ช่วง ช่วงละ ๒ คำ (๒/๒/๒) ส่วนวรรคกลาง แบ่งจังหวะเป็น ๒ ช่วง ช่วงละ ๒ คำ (๒/๒)

ตัวอย่าง ลักษณะคำประพันธ์และการแบ่งจังหวะกาพย์ฉบั้ง ๑๖

เห็นกวาง / ย่างเอื้อง / ข้าเสียดิน	เหมือนอย่าง / นางเชิญ
พระแสง / สำออง / ข้าเคียง	
เขาสูง / ผู้หงส์ / ลงเรียง	เรียงร้อย / ก้องเสียง
สำเนียง / นำฟัง / วังเวง	

(กาพย์พระไชยสุริยา ของ สุนทรภู่)

บทอ่าน ภาพย์พระไชยสุริยา (ภาพย์ฉบับ ๑๖)

บทอ่าน เรื่อง ภาพย์พระไชยสุริยา (ภาพย์ฉบับ ๑๖)
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง บทฝึกอ่านกับเรื่องเล่า
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง เสนาะเสียงร้อยกรอง (๒)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

๑	เห็นกว้างอย่างเอื้องชำเลื่องเดิน	เหมือนอย่างนางเชิญ
	พระแสงสำอางข้างเคียง	
	เขาสูงฝูงหงส์ลงเรียง	เรีกร้องซ้องเสียง
	สำเนียงนำฟังวังเวง	
	กลางไพรไก่อ้นบรรเลง	ฟังเสียงเพียงเพลง
	ซอแจ้จำเรียงเวียงวัง	
	ยุงทองร้องกระโต้งโห่งดัง	เพียงฆ้องกลองระฆัง
	แตรสังข์กังสดารขานเสียง	
	กะลิงกะลางนางนวลนอนเรียง	พญาลอคลอคเคียง
	แอนเอียงอีไก่อ้งโห่ง	

ชวนคิดช่วงท้าย

“การอ่านทำนองเสนาะประเภท
กาพย์ฉบัง ๑๖ สามารถนำไปใช้ใน
ชีวิตประจำวันอย่างไรได้บ้าง

คำไหนใช้ถูก

ทรงรูปหลัง

ทับหลัง

๗ ทับหลัง

ทับหลังนางอัปสร 8 องค์ ณ ปราสาทหินพิมาย : นายธีรุต ฉ่ำทรัพย์

ท่อนหินรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าที่สลักเป็นลวดลายต่าง ๆ
วางพาดอยู่เหนือกรอบประตูทางเข้าปราสาทหิน

แหล่งที่มา : <https://dictionary.orst.go.th/พจนานุกรม> ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๕๔ สืบค้นเมื่อ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๕

บทเรียนครึ่งต่อไป

เสนาะเสียงร้อยกรอง (๓)

ดาวน์โหลดเอกสารได้ที่ www.dltv.ac.th

รายวิชาภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

